

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ
ΚΥΡΙΑΚΗ ΙΖ' ΛΟΥΚΑ – ΑΣΩΤΟΥ (16/2/2014)

Η ερμηνεία του Συμβόλου της Πίστεως (25)
«επί Ποντίου Πιλάτου» - Η κακή χρήση της ελευθερίας

Πέραν της Τριαδικής Θεότητας, αγαπητοί μου αδελφοί και δι' ευνοήτους λόγους, της Υπεραγίας Θεοτόκου, στο Σύμβολο της Πίστεως καταγράφεται ονομαστικά ένα ακόμη πρόσωπο, το οποίο, μάλιστα, προέρχεται από τον εξωχριστιανικό χώρο. Πρόκειται για τον ειδωλόλατρη στρατιωτικό Διοικητή της Ιουδαίας Πόντιο Πιλάτο. Είναι λογικό να αναρωτηθεί κανείς, πώς είναι δυνατόν, στο κείμενο που συνιστά την αυτοσυνειδησία της Εκκλησίας και την ομολογία της πίστεως του κάθε Ορθοδόξου Χριστιανού, να συμπεριλαμβάνεται το πρόσωπο εκείνο που διαδραμάτισε τόσο καταλυτικό ρόλο στην Σταύρωση του Θεανθρώπου. Οι λόγοι αυτής της ένταξης είναι δύο και θα τους δούμε αναλυτικά.

Ο πρώτος λόγος σχετίζεται με την εκ νέου ιστορική κατοχύρωση του προσώπου του Χριστού και συνιστά απάντηση σε εκείνους που θεωρούν ότι ο Κύριος ήταν πρόσωπο φανταστικό και όχι ιστορικό. Η αλήθεια είναι ότι ο Θεάνθρωπος Χριστός γεννήθηκε *Αυγούστου μοναρχήσαντος επί της γης*¹ και Σταυρώθηκε *επί Ποντίου Πιλάτου*², δηλ. σε συγκεκριμένο ιστορικό πλαίσιο, το οποίο αναγνωρίζουν οι ιστορικοί και του Ιουδαϊκού και του Ρωμαϊκού κόσμου. Η αναφορά αυτή είναι, επίσης και απάντηση στην αίρεση των Δοκητών³, οι οποίοι «εδίδασκαν ότι ο θάνατος του Χριστού δεν ήταν ιστορικό γεγονός που συνέβη μια συγκεκριμένη εποχή. Τα Ευαγγέλια δεν αφήνουν καμία αμφιβολία για την ιστορική συγκυρία της Σταύρωσης. Επομένως, ο Κύριος έπαθε πραγματικά και όχι «κατά δόκησιν», εδοκίμασε φρικτό μαρτύριο μέχρι τέλους και παρέδωσε το πνεύμα επί του Σταυρού. Ο θάνατός Του υπήρξε βιολογικό γεγονός αναμφισβήτητο. Και ο Πιλάτος, που κατά τον Φίλωνα ήταν «την φύσιν ακαμπής και μετά του αυθάδους αμείλικτος», συνήργησε στο μαρτύριο του Χριστού...»⁴

Ο δεύτερος λόγος σχετίζεται με την σκοπιμότητα να προβληθεί ο Πιλάτος ως παράδειγμα προς αποφυγήν, ανθρώπου που έκανε κάκιση χρήση της ελευθερίας του. Η αναφορά του Συμβόλου της Πίστεως στο όνομά του υπενθυμίζει σε όλους μας ότι είμαστε πρόσωπα ελεύθερα. Ο Πιλάτος, αν και γνώριζε ότι ο Χριστός δεν είχε καμία σχέση με τις κατηγορίες που Του φόρτωναν οι Ιουδαίοι, εντούτοις Τον καταδίκασε, φοβούμενος την εξέγερση του όχλου και τις συνέπειες

¹ Δοξαστικό Εσπερινού Χριστουγέννων

² Α' Τιμ. 6,13

³ Περισσότερα για τον Δοκητισμό βλ. Νικολάου Ζαχαροπούλου, «Επίτομο, Ιστορικό – Θεολογικό Λεξικό», σελ. 138

⁴ Χριστόδουλος, Αρχιεπίσκοπος Αθηνών & Πάσης Ελλάδος, «Εφημέριος», Νοέμβριος 2005, σελ. 15

που θα είχε αυτή στην στρατιωτική του καριέρα. Ο Πόντιος Πιλάτος ήταν άνθρωπος ελεύθερος, όπως όλοι οι άνθρωποι. Η ελευθερία τού είχε δοθεί από τον Θεό και τού παρείχε το δικαίωμα να αποφασίζει για τη δικαιοσύνη, το έλεος, την υπεράσπιση των αδυνάτων, αλλά και την καταδίκη των αδίκων. Εκείνος επέλεξε ελεύθερα το κακό και ενήργησε συνειδητά εναντίον της συνειδήσεώς του. Και δε το έκανε αυτό επειδή υπήρξε όργανο του πεπρωμένου ή ήταν ενεργούμενο στα χέρια κάποιων πιο ισχυρών από εκείνον. Ήταν κύριος των επιλογών του και το γεγονός αυτό καθιστά την απόφασή του τραγική και ανεπανόρθωτη.

Αγαπητοί μου, όλοι οι άνθρωποι βρισκόμαστε συνεχώς στη θέση του Πιλάτου. Όχι για να καταδικάσουμε ή να δικαιώσουμε τον Χριστό, αλλά για να εκλέξουμε, με την δύναμη της ελευθερίας, που μάς χάρισε ο Θεός, με τη φωνή της συνειδήσεως, που μάς αποκαλύπτει την αλήθεια, είτε την οικειοποίησή της, είτε την απόρριψή της. Γι' αυτό να μη διαφεύγει ποτέ από τη σκέψη μας ότι αυτή η ελευθερία θα γίνει και ο τελικός κριτής μας που θα καθορίσει την δική μας αιώνια μοίρα. ΑΜΗΝ!

Αρχιμ. Ε.Ο.